

MARK DE BRUIJN

VAN DER POEL

HET FENOMEEN VERKLAARD

MARK DE BRUIJN

**MATHIEU
VAN DER POEL**
HET FENOMEEN VERKLAARD

Geactualiseerde editie

KOSM • S

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

Inhoud

- Voorwoord** 9
- 1. Seizoensstart** 15
- 2. Ploegbouwers** 23
- 3. Ontdekker gezocht** 37
- 4. Surplus aan energie** 47
- 5. Wielerliefde** 61
- 6. Vlucht naar voren** 73
- 7. Tweestrijd** 87
- 8. De stille Ronde** 107
- 9. Air time** 121
- 10. Groots verliezen** 131
- 11. Olympisch falen** 147
- 12. Val voor de regenboog** 163
- Bronnen** 175
- Over de auteur** 176

Voorwoord

Een paar jaar terug stond ik in de file, samen met Mathieu van der Poel. Niet in een van zijn flitsende bolides maar in een oude 2cv, voor een interviewserie van *EenVandaag*.

Mediatraining had hij nog niet gekregen en sporters verleiden tot interessante uitspraken is lastig. Ze doen liever hun ding dan erover te praten. We reden naar zijn fysiotherapeut in Antwerpen, de dag na een zeldzame nederlaag in een veldrit; desondanks bleek hij goedgehumtst en spraakzaam.

Zelfs in dezelfde auto kon ik hem niet bijhouden.

Hij haalde bijna 120 kilometer per uur met het blik, terwijl ik tijdens mijn beurt ondanks vol gas geven tot amper 90 kwam. Hij legde uit dat het met doseren te maken heeft en met het slipstreameffect. 'Kijk, de auto komt tot leven!' lachte hij.

Een klein cameraatje registreerde zijn jongensachtige reactie. Ik was al snel door mijn vragen heen. Wat in hemelsnaam wil je horen van een hemelbestormer die altijd maar de wind mee heeft, die nog niet kan uitweiden over enig menselijk drama noch zichzelf grote levensvragen stelt?

We keuvelden wat in het drukke verkeer. BN'ers hou-

den niet van keuvelen, die zijn beter in hun element als ze hun BN'er-rol kunnen vervullen. Maar Mathieu was nog geen echte BN'er en hoewel hij een Nederlands paspoort heeft, was hij vooral een bekende Vlaming. Ze delen zijn liefde voor het veldrijden, de cross in algemeen beschaafd Vlaams, fietsen door de modder.

Nederland zou snel zwichten voor zijn dadendrang, net als het wielergekke Italië en (natuurlijk) Frankrijk, het land van zijn moeder, zijn opa en de gele trui. In het vipdorp van het hiernamaals bekeek Raymond Poulidor de herhaling van de tweede etappe van de Tour van 2021. Flikte zijn kleinzoon dat daar nu echt op de Mur de Bretagne? Met zoveel overmacht de rit én het geel pakken?

Het was het begin van het tijdperk van de nieuwe superhelden. Dat klinkt gewichtiger dan hij het ooit zou formuleren; als er iets Hollands aan Mathieu is dan is het de doe-maar-gewoon-houding, maar ons 2cv-interview was tijdens een kantelpunt in zijn sportende bestaan. Binnenkort zou iedereen iets van hem willen, dan zou hij klassiekers op de weg gaan winnen. Dan moest hij waarmaken wat de liefhebbers van hem verwachtten en het liefst nog méér. Ze fluisterden dat hij de Tour weleens kon gaan winnen; wisten die kenners veel...

Hij bracht de brandie terug in het wielrennen en werd de hoop van het herboren wielerland waar hij nooit woonde. En hij leek ook bestand tegen de druk die daarbij hoort. Rond zo'n kantelpunt moet een kampioen leren omgaan met degenen die iets van hem willen, mensen die van de persoon een uithangbord en merknaam maken.

Hij bleef gelukkig dezelfde spontane jongen zodra de camera uit stond. Belangstellend en amper verveeld, geestiger dan de Mathieu die je ziet voor en na een koers.

We kletsten wat over de koers, over zoon-zijn van een boerenzoon en vooral over auto's. Bij de fysiotherapeut nam hij plaats op de massagetafel. Zijn terugkerende rugpijn was nog niet zo'n ding, hij maakte grapjes met zijn oudere broer David. Die was iets eerder gekomen om dezelfde wedstrijd uit de benen te laten masseren. Je zou de broer van Mathieu maar zijn, dacht ik.

Je zou hemzelf maar zijn: zoon van oud-wielrenner Adrie en kleinzoon van Raymond Poulidor, de Franse wielrenner uit een tijd waarin alles nog legendarisch genoemd werd. Altijd weer die vragen over hun speciale genepakket. Bijna altijd gaf hij het antwoord waar ook vader graag zijn zin mee begint: 'Pfft.'

De naar succes hunkerende wielernatie had jarenlang geoefend in geduld hebben. Tom Dumoulin won verrassend de Giro en leek voorbestemd dat ook in de Tour te doen. Die logica werd ruw onderbroken door de druk van de vedette zijn: de wielrenner bleek ook nog een mens. Hij onderbrak zijn vroegtijdige pensioen nog om zilver te winnen bij de olympische tijdrit van Tokio, waar onze nieuwe vedette Van der Poel een gouden medaille op zijn favoriete onderdeel zou gaan winnen. Maar Mathieu dacht met zijn mountainbike van een rots op een plankje te springen, dat daar na de verkenning was weggehaald.

Drie jaar later wilde hij zich olympisch revancheren in Parijs; ook dat mislukte. Hij had nooit moeten luisteren naar anderen en zijn favoriete onderdeel niet moeten

inruilen voor de wegrace, waar hij merkte hoe zwaar het is als ook je concurrenten verwachten dat je wel wint. De onbezonnen jaren met onbezonnen acties leken al ver achter hem te liggen.

De jonge Mathieu en de Vlaamse Wout van Aert waren revolutionairen die vooral het plezier en de aanvalslust terugbrachten in de sport. Ze fietsten rond in een jongensboek, ploeterden samen in de drek van Rudder voorde en zaten samen in de ontsnapping tijdens de Tour. Samen met Remco Evenepoel en de Sloveen Tadej Pogačar rekenden ze af met de voorzichtige, gecalculeerde manier van wielrennen waar liefhebbers het zo lang mee moesten doen. De revolutie van de hemelbestormers is de terugkeer van smijten met je krachten. Ze deden de schrale, in doping gedrenkte jaren snel vergeten, amuseren zichzelf en vooral de fans. Die zullen zich amper realiseren dat ze deze dagen van wielerveelde misschien wel nooit meer zullen meemaken. Hoe kort die weelde kan duren ook.

Een tijdje na ons interview benaderde ik de persman van zijn ploeg met het idee om het fenomeen Mathieu eens nader te verklaren in de vorm van een boek. Een Vlaming zegt niet snel nee, al bedoelt-ie dat wel. Of niet, daar kom je dus niet achter. Maar in de dagen van corona was er ineens alle tijd. Met een verklaring per e-mail wurmde ik me langs de Belgische politiebeambte op de grens onderweg naar zijn ploegleider. De opmerking dat ik op weg was naar de baas van hún beste wielrenner bleek te helpen. Nee, ik bedoelde niet Wout of Remco, hun eigen Poel.

Fenomenen in de sport hebben iets mysterieus. Ze stralen dat uit, of wij als liefhebbers maken er iets mysterieus van. We zoeken menselijke motieven; alleen hun prestaties beschrijven is maar saai. Onthullen dat de persoon in kwestie een gewone jongen blijkt te zijn, dat zou onbevredigend zijn.

'Ik voel me geen Nederlander en geen Belg en ook geen Fransman, ook al komt mijn moeder daarvandaan. Ik heb niet zoveel met dat voelen,' vertelde Mathieu onderweg. En dat voor iemand die koersen op intuïtie lijkt te hebben uitgevonden.

Mathieu van der Poel is misschien geen groot mysterie, maar saai of voorspelbaar is hij zeker niet. Thuis kan hij moeilijk stilzitten, bijkomen van een training doet hij het liefst achter de PlayStation en in de keuken danst hij graag een Justin Bieber-dansje.

Zelden gaan zijn gedachten met hem aan de haal tijdens lange trainingen in het bos. Wat je je niet afvraagt hoeft ook niet verklaard te worden. Hij heeft genoeg aan de boerenwijsheid van zijn vader, de gevoelige kant van zijn moeder en een overdosis energie en talent.

Zelf is hij vooral bezig met onverstoorbaarheid uitstralen. Lange witte sokken en een dito koersbroek een revival bezorgen, een beetje anders zijn dan de rest maar ook weer niet te veel. Zo ziet een Hollander het graag, en een Vlaming ook.

Mijn manuscript moet al bijna naar de drukker als er eindelijk een e-mailtje van de persman komt, na tientallen onbeantwoorde telefoontjes, sms'jes en e-mails: het lijkt ze niet zo'n goed moment voor een boek. Maar Mathieu schrijft zijn eigen geschiedenis.

1

Seizoensstart

Dat zou nog eens een onthulling geweest zijn in coronatijd – als patiënt nul profwielrenner Mathieu van der Poel, woonachtig te 's Gravenwezel, vlak bij Antwerpen, geweest was.

In februari 2020 is Mathieu net terug van een skivakantie en heeft hij dagenlang koorts. Hij was in het Zwitserse Chandolin, geen erkende besmettingshaard. Hij kwam er om uit te rusten met zijn lief Roxanne, de dame die hem de jetsetwereld insleurde, wat voor de meeste wielrenners onbekend terrein is. Een andere sporter was z'n bed amper uitgekomen tijdens zo'n week, maar bij hem is de energietank ook na een driedubbel wielerseizoen nog niet leeg.

Op verzoek van zijn ploegleider hebben ze een hotel op 1900 meter hoogte geboekt. Daar is weinig vertier en hij kan er het nuttige – extra rode bloedcellen aanmaken – combineren met het aangename. Via Instagram deelt hij een goed gestileerde foto, middelmatige selfies zet hij niet online. Een bubbelbad buiten met besneeuwde bergtoppen in een ogenschijnlijk zorgeloos decor. Zij in badpak, hij met een torso die er wezen mag, zeker voor een wielrenner. Alsof hij wil laten zien: het babyvet is er wel af. Waar collega's de ondergrenzen van hun weegschaal verkennen, heeft hij er juist kilo's spiermassa bij getraind. Hij let ook niet op een grammetje meer of minder eten. Mathieu is een man voor alle seizoenen en dat

red je niet op een dieet van afgewogen bakjes rijst met wat sla.

Ze leerden elkaar kennen in 2018, in net zo'n winters decor boven de poolcirkel in Finland. Zij werkte op de marketingafdeling van Porsche en organiseerde een mid-weekje voor liefhebbers die er wilden racen op een bevroren meer.

Hij wilde even weg uit het ouderlijk huis in de Kempen, waar racen met zijn Porsche Panamera een stuk meer opvalt met dat kenteken: MVDP 1. Zijn naam was haar opgevallen; ze moest last minute regelen dat een van de deelnemers zijn fiets wilde meenemen. Een fiets, naar de poolcirkel?

Ook al is Roxanne Vlaams, ze komt niet uit een wielermilieu. Na het teleurstellende WK veldrijden in Valkenburg was Mathieu een avondje gaan stappen in Antwerpen, na die korte nacht besloot hij impulsief het Hoge Noorden eens te verkiezen voor wat afleiding. Haar oma vertelde haar aan de telefoon hoe goed die jongen was. Twee weken later kwam Roxanne kijken bij de cross in Hulst – die hij uiteraard won – en gingen ze na afloop wat drinken. Zijn timing en intuïtie waren goed, ook deze keer. Vader Adrie zag ze iets later in de tuin zitten, met een ander meisje erbij en wist voldoende. Van der Poeltjes hebben aan een half woord genoeg.

Een fenomeen doet zijn eigen ding en volgt zijn eigen gevoel. Begeleiders mogen zijn trainingsdata analyseren tot ze een ons wegen, maar belangrijke beslissingen neemt hij zelf. Als er een geheim is achter zijn succes, dan dient dat meteen onthuld te worden: Mathieu van der Poel laat zich niet sturen, door niemand.

Roxanne is net als andere intimi spaarzaam met de informatie die ze over Mathieu deelt; ze noemt hem in een interview een vrolijk Duracel-konijntje, dat altijd staat te stuiteren. Meer een wijn dan een bierman. Als ze meer te delen heeft doet ze dat als Instagram-influencer. Zo krijgen de fans jaloersmakende plaatjes van de lekkernijen die op hem wachten na een training. Toen ze elkaar leerden kennen had Mathieu nog geen persoonlijke trainer die zich met zijn voeding kon bemoeien. Destijds was zijn kringetje nog klein: de Roodhoofdbroers waren behalve de ploegbaas ook zijn zakelijk manager. Zelfs een echte ontdekker was er niet, of het moet zijn vader geweest zijn. Matje was er gewoon ineens. Zo gaat dat met natuurverschijnselen.

Wat hij ook niet blijkt te hebben in de winter van 2020 is corona. Toch wordt de pandemie de eerste tegenslag die hem serieus ontregelt. In de herfst ervoor was er een verloren WK op de wegen rond het koude Britse Harrogate. Dat was door een onvoorziene hongerklop, maar zijn nederlagen verdienden toen amper een uitroepteken, hij was immers nieuw op de weg.

Die skivakantie had de laatste onderbreking moeten zijn van een overvol nieuw seizoen, het jaar na de grote doorbraak. Er stonden voorjaarsklassiekers op het programma, de Olympische Spelen op de mountainbike en misschien zijn eerste grote ronde wel, de Vuelta, met start in Nederland, het land waar hij nooit woonde. Terugblikken is iets voor romantici en navelstaarders, Mathieu overpeinst zo min mogelijk. Maar het loopt allemaal wat anders.

Mathieu is begin 2020 een jeugdig kampioen die zijn talent en onbevangenheid moet leren beteugelen, die moet leren doseren en die vooral zou kunnen teleurstellen omdat de verwachtingen van de fans niet enkel meer gebaseerd zijn op hoop. Hij moet een pact sluiten met het lot, dat wreed kon zijn voor supertalenten die hem voorgingen. Heel blijven waar het moet en fenomenaal zijn als het kan. Gevoelloos blijven voor commentaren en mensen die iets van hem willen. Zijn eigen ding doen, de focus behouden. Andere fenomenen ontspoorde in deze fase, die waren gedoemd een leven lang veelbelovend te blijven. Fenomenen met een langere adem pieken meestal maar één of twee keer per jaar. Mathieu wil meer. Hij moet van zichzelf scoren in de blubber, over kasseien, heuvels en op het betonnen plaveisel in Vlaanderen dat naar tochtige oorden leidt waar je op tochtige dagen liever wegblijft.

Vlak voor de start van het seizoen van de overtreffende trap gaat hij nog eens met ski's op topsnelheid van de piste, roekeloos en nonchalant. Geen renner die dat risico wil nemen, geen ploeg die er toestemming voor geeft, twee weken voor de openingsklassieker. Hij wel. Als hij geen wielrenner was geworden had hij het ver kunnen schoppen als skiër of als motorcoureur, fluisterde de intimi.

In het eerste weekend van februari maakt hij een demonstratie van zijn eerste grote doel: het WK veldrijden. Bij het Zwitserse vliegveld van Dübendorf volgt zo'n uur waarin alles klopt, waarin hij geen meter niet op kop

heeft gereden. Na afloop veegt hij de modder van zijn gezicht en ook de last van het meester talent-zijn. Het is zijn derde wereldtitel veldrijden. Vlak voor de finish stapt hij af, tilt zijn fiets omhoog en maakt een galante buiging.

Het wordt hem niet gevraagd in het interview na afloop, of hij echt vanaf de eerste meter na het startschot de leiding nam, maar wat maakt het uit.

Mathieu kan dan al als geen ander in een paar nietszeggende zinnen een wedstrijd laten lijken op alle andere. Hoe de benen voelden en hoe slecht-of-dat-het parcours erbij lag. Soms volgt er een verbaal cadeautje. Tijd voor de volgende onthulling: Mathieu van der Poel weet al jaren dondersgoed wat hij wel en vooral niet moet zeggen. Dat laatste laat hij graag over aan zijn vader, die weer nooit te beroerd is om de concurrentie een veeg uit de pan te geven. Of Mathieu zelf, Adrie heeft nog nooit iemand gespaard en ook zichzelf en zijn naasten niet.

Waar hij zin in heeft, vraagt de verslaggever na een minuut of twee.

‘In morgen lekker een stukje mountainbiken.’

Het klinkt als een verwijzing naar dat grotere doel, de Olympische Spelen in Tokio lijken op dat moment gewoon nog door te gaan. Het klinkt niet als een hint, een doordachte aankondiging. Hij heeft na maandenlang wegwielrennen en veldrijden zin om te fietsen op zijn mountainbike. Mathieu van der Poel is een liefhebber, hij vindt niets leuker dan fietsen. Is dat niet de enige manier om het jaren vol te houden?

Dat er komend jaar geen wedstrijd met de mountainbike te rijden zal zijn, kan niemand nog vermoeden. Hij

zal de volgende dag inderdaad de Kempense bossen on-
veilig maken met zijn mountainbike, van de drieboom-
pjesberg vliegen.

De periode van stilstand had niet beter in beeld gebracht kunnen worden dan met het kiekje dat hij in de stilte van het voorjaar van 2020 deelt. Hij rijdt in zijn achtertuin de Tour de Zwift, een ding voor de sponsor vooral. Een beeldscherm op een standaard voor zijn neus. Opnieuw een gelikt plaatje met een opgeruimde woonkamer op de achtergrond. Een fiets zonder beweging, een plaatje zonder zweet. Er zit een goudkleurige bidon in zijn frame. Het zouden de zwaarste maanden van zijn nog prille carrière worden; een hyperactief mens dat klaar is om op het hoogste niveau te winnen, komt niet verder dan een virtuele tour in zijn achtertuin. Na zijn knieblesure in de Ronde van de Toekomst, als nieuweling dus, waren er al van die lege weken, hij had er nooit over willen klagen. En nu ook niet, die wereld om hem heen heeft tijdelijk iets anders te doen dan aan zijn voeten liggen.

HET FENOMEEN VERKLAARD

Zet Mathieu van der Poel op een fiets en hij wint, met een uitroepteken.

Hij fladdert niet, hij vliegt. Stoempt met stijl. Van der Poel grossiert in wereldtitels sinds hij als 19-jarige profwielrenner werd. Mathieu probeerde zijn geheim nooit te verbergen: er is gewoon niets wat hij leuker vindt dan spelen op een fiets.

Tien jaar later is hij de beste Nederlandse wielrenner sinds Joop Zoetemelk en Jan Raas. Klassiekerkoning, beroepsaanvaller en vooral fenomeen. In 2024 zegevierde hij gehuld in regenboogtrui in de De Ronde van Vlaanderen en Parijs-Roubaix. Maar ook als hij niet wint, gaat het over hem. Van der Poel maakt de koers weer leuk.

Journalist Mark de Bruijn buigt zich over het wielervenomeen. Wat maakt Van der Poel tot zo'n bijzondere renner? Blijkt het meer te zijn dan een mix van plezier en dat goddelijke genenpakket?

Een vlot geschreven en informatieve verkenning van de man die het in zich heeft de beste Nederlandse wielrenner ooit te worden.

– **NRC Handelsblad**

'Iedereen leest'
wekelijkse column over bestsellers

De Bruijn is geoefend in de psychologisering en bovendien weet hij veel van wielrennen.

– **Bert Wagendorp**

in *De Muur*

**KOS
MOS**

NUR 491
Kosmos Uitgevers,
Utrecht / Antwerpen